

Finlandia



Finlandia



Finlandia



Kaunokirjallisuuden Finlandia-voittaja Anni Kytömäen
puheenvuoro Finlandia-palkintojen jakotilaisuudessa
Helsingissä 25.11.2020

Hyvät ihmiset,

sain puhelun kesken juoksulenkin. Olin juuri ylittänyt pienen virran, yhden niistä harvoista, joissa jokihelmisimpukoita vielä elää. Vaikka olen kirjailija, en osaa kuvitella sopivampaa hetkeä kuulla uutista, että Margarita-romaanini on voittanut Finlandia-palkinnon.

Kiitän lämpimästi Suomen Kirjasäätiötä, esiraatia ja kapellimestari Hannu Lintua siitä, että olen saanut elämäni tämän suuren ilon!

Olen omistanut Margaritan maan ja veden hiljaisille – niille, jotka yhteiskunnassa ja ekokriisissä ovat vaarassa jäädä jalkoihin. Koen Finlandia-palkinnon osoittavan, että maailmassa on yhä tilaa monimuotoisuudelle eli ihmisluonteiden ja luonnon kirjolle.

Margaritan ihmispäähenkilöt ovat tarkkailijaluonteita, toisenlaisia kuin nykypäivän ihannehminen, joka on loistaa ideariihissä ja tiimityössä. Kun aika koittaa, Senni, Mikko ja Antti ottavat kuitenkin kohtalonsa omiin käsiinsä. Kuorensa suojassa he ovat saaneet kasvaa kyllin vahvoiksi.

Romaanissa seurataan myös jokihelmisimpukan taivalta. Jokihelmisimpukka on ihmeellinen otus, laji, joka on elänyt maapallolla 100 miljoonaa vuotta. Tämä evoluution supersankari symboloi minulle sitä, että hiljaisuudessa on voimaa. Ketään ei saa pakottaa ulos kuorestaan, sillä todistettavasti kuori voi olla elintärkeä. Kuori pelasti jokihelmisimpukat jopa asteroidi-iskulta, joka koitui kaikkien isojen ja äänekkäiden, siis dinosaurusten, tuhoksi.

Toivon ihmisille iästä riippumatta rohkeutta pysyä kuoressa, jos siltä tuntuu. Se kannattaa. Lapsena ja nuorena sain kuulla, että olisi syytä puhua enemmän. Kesti kauan ennen kuin ymmärsin, että osaan ja haluan ilmaista tärkeimmät asiat ennemmin kirjoittamalla. Nyt, vuosia myöhemmin, Finlandia-palkinto antaa minulle kuin lopullisen luvan jatkaa valitsemallani tiellä. Kirjoitettu tarina tavoittaa toisia tajuntoja siinä missä ääneen lausutut sanatkin, jopa paremmin, sillä lukijalle jää aikaa kohdata sanojen välittämä viesti omassa hiljaisuudessaan.

Ajattelen, että minun ja Margaritan lisäksi vuoden 2020 Finlandia-palkinto on myönnetty myös simpukoille, linnuille, sammalille, kääville ja

Finlandia



Finlandia



Finlandia



suopursuille, metsän suurelle kansalle, luonnon monimuotoisuudelle, joka on ihmiskunnan suojakuori arvaamatonta tulevaisuutta vastaan.

Me olemme laji muiden joukossa, emme muiden yläpuolella, ja hyvä niin. Maapallon luonto on sinfonia, jota ihminen ei sävellä, mutta johon liitämme oman äänemme. Tuotammeko pelkkiä riitasointuja vai soljuvan lisän sävelten virtaan? Kauanko sinfonia vielä soi? Vastaukset riippuvat siitä, hyväksymmekö sen, että luonto on aina meitä edellä - etuilu ei kannata. Kuten päähenkilöni Antti toteaa: ”Metsä tohisee maaperästä latvaneulasiin. Minä en ylivoimaani ikävöi. Astun hämärään yhtenä eläimistä.”

Lopuksi toivotan vielä onnea jokihelmisimpukoille. Laji rauhoitettiin Suomessa ensimmäisenä selkärangattomana lajina lähes päivälleen 65 vuotta sitten. Olkaamme siitä ylpeitä!